ISSN 1211-2615

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI 203

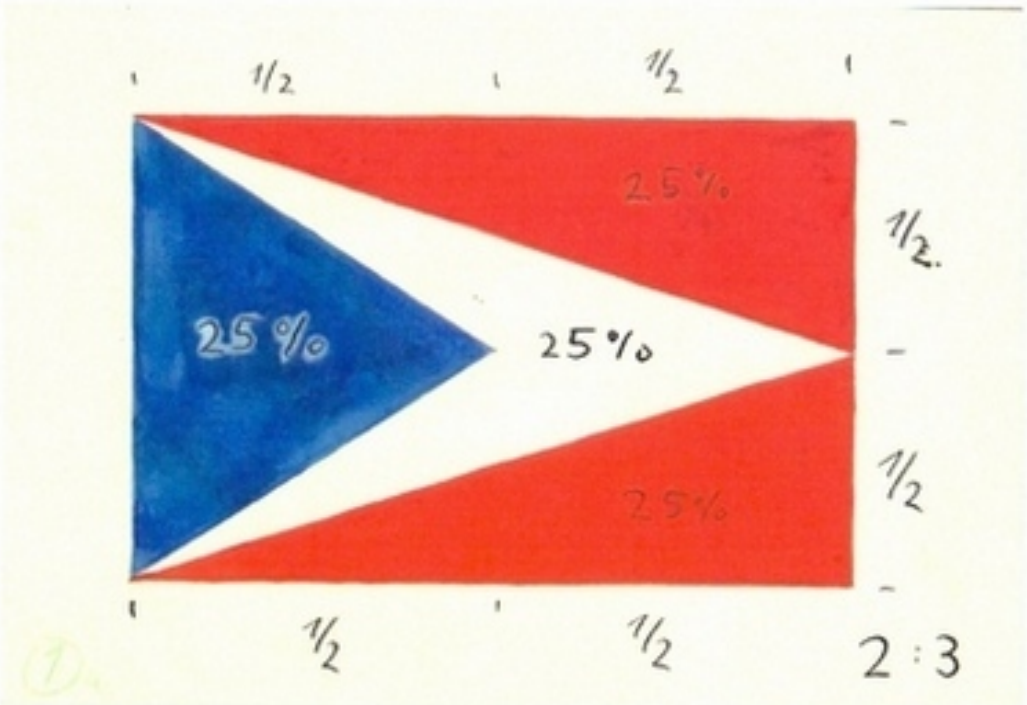

Željko Heimer

POZDRAV PREZIDENTA FIAV ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

Vážený předsedo České vexilologické společnosti a čeští vexilologové, je mi ctí jménem Mezinárodní federace vexilologických asociací a jménem všech vexilologů z celého světa pogratulovat České vexilologické společnosti k jejímu 50. výročí.

V dobách, kdy vexilologie na Západě stále ještě procházela ustavujícím procesem, byl v tehdejším východním bloku zažehnut plamínek. Ke konci roku 1971 se v Praze sešla skupina nadšenců do vlajek a 29. ledna 1972 byl pod záštitou Obvodního kulturního domu na Praze 3 založen Vexilologický klub. Nebylo jednoduché vysvětlit dohlížejícím autoritám „podezřelý" výzkum symbolů a rozhodně nebylo lehké ani zavést výměnu výzkumných materiálů s kolegy na Západě. Přes to byly kontakty navázány a českým vexilologům se dokonce podařilo dorazit na mezinárodní vexilologické kongresy již v průběhu osmdesátých let. Ale až změna klimatu v do té doby rozdělené Evropě umožnila Vexilologickému klubu stát se v roce 1991 přidruženým členem FIAV. Plného členství pak nabyl v roce 1993.

Vexilologický klub měl výrazný dopad na popularizaci vexilologie nejen v Česku, ale i v dalších státech východní Evropy. Asi nejvýznamnější byl vliv na rozvoj vexilologie počátkem sedmdesátých letech v Sovětském svazu. Rozvoj organizované vexilologie dokazuje i fakt, že FIAV má v současnosti hned tři členy z Česka. Dále je nutné zmínit, že v Česku vychází šest vexilologických periodik, z nichž většina vychází už více jak dvacet let, a další čtyři zde vycházeli v minulosti. Podle předběžných výsledků mého výzkumu je rozsah českých odborných vexilologických prací více jak 10 000 stránek, což z nich činí druhý největší národní vexilologický soubor na světě (pro porovnání, hrubě odhadnuto, bylo v USA publikováno dvakrát tolik obsahu, zatímco Spojené království a Francie jsou v pořadí na třetím a čtvrtém místě s přibližně třetinou českého materiálu). Je zde zastoupeno bohatství, o kterém by si otcové zakladatele vexilologie ze 60. let mohli nechat pouze zdát. Svým obsahem přesahuje státní či regionální vexilologii a nabádá vexilology po celém světě, aby oprášili své znalosti českého jazyka. Osobně gratuluji vedení ČVS, že dokázalo poskytnout většinu těchto materiálů v digitální podobě na svých internetových stránkách, kde jsou k dispozici pro vexilology z celého světa. Publikace a výzkumy provedené českými vexilology s námi stále rezonují a zůstávají i nadále relevantní.

Přeji České vexilologické společnosti šťastné výročí a hodně štěstí, vytrvalosti a úspěchů i do budoucna: Studujme dál vlajky!

ZDRAVICE ALEXANDRA BASOVA

O historii vlajek jsem se začal zajímat ještě jako žák střední školy na konci šedesátých let. Vážnější se tato záliba stala po roce 1972, kdy se mi dostalo možnosti navštívit hlavní knihovnu naší země, což mi umožnilo přístup k obrovskému množství vexilologických materiálů. Ale až v roce 1980, poté, co jsem se seznámil s dnes již zesnulým minským vexilologem Ivanem Kurkovem, se mi podařilo dostat se na mnohem vyšší úroveň styků s kolegy zabývajícími se stejným koníčkem. Od I. Kurkova jsem se poprvé dozvěděl o České vexilologické společnosti, při návštěvách u něj jsem se poprvé seznámil s několika čísly *Vexilologie*, jejichž počet šel ještě do několika desítek. Díky tomu, že mnozí čeští kolegové ovládají ruštinu, což velmi usnadňuje vzájemné styky, se naše vzájemné kontakty postupně navázaly.

Seznámil jsem tak blíže s novými přáteli a získal možnost se s jejich pomocí operativně seznamovat s posledními novinkami ve světě vlajek, což byla neocenitelná pomoc v mé práci. Mám téměř všechna čísla *Vexilologie* a velmi mi imponuje, že jak tehdy, tak nyní se ve zpravodaji společnosti publikují jen prověřené informace s nezbytnými odvolávkami na zdroje a přesnými údaji. Zvláště plodná byla naše spolupráce v období rozpadu Sovětského svazu, kdy na jeho území vznikala spousta nových státních subjektů a územních společenství, ale také bylo umožněno zabývat se dříve zapovězenými tématy. Velmi jsem toužil seznámit české přátele s novými symboly, poslat jim jejich kresby. Spolupracujeme do dneška a já jsem tomu velmi rád. Blahopřeji České vexilologické společnosti k jejímu výročí a ze srdce jí přeji úspěchy a nové vexilologické objevy.

ZDRAVICE MAMUKY GONGADZEHO

Drazí přátelé, je mi potěšením a ctí vám poblahopřát k vašemu 50. výročí!

Úzká spolupráce mezi Českou vexilologickou společností a Státní heraldickou radou při Parlamentu Gruzie začala na kongresu FIAV v roce 2011 a trvá dodnes.

Pro naši Radu byla velmi důležitá pracovní jednání se všemi členy České vexilologické společnosti, a především účast na jednání Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2012 možná díky panu Jaroslavu Martykánovi, tehdejšímu předsedovi ČVS.

Je třeba zmínit, že Česká vexilologická společnost je tým profesionálních a okouzlujících lidí, kteří jsou vždy připraveni podělit se o své zkušenosti a poskytnout vyčerpávající odpovědi na otázky z různých oblastí naší práce a zájmu jako je vexilologie, heraldika, faleristika atd.

Výrazným příkladem toho je pan Petr Exner, člen ČVS a můj velmi dobrý přítel. Spolu s Britským vlajkovým protokolem vytvořila příručka Vlajky, prapory a jejich

používání – základní pravidla pro vyvěšení vlajek na území České republiky, které je spoluautorem, důležitý základ a sloužila jako skvělý příklad pro Pravidla pro používání a zobrazování gruzínských státních symbolů a symbolů státního významu, která již získala status vládního nařízení.

Státní rada v současné době pracuje na modernizaci a systematizaci stávajícího systému státních vyznamenání a děkuje panu Exnerovi za velmi důležité a užitečné informace o státních řádech a vyznamenáních České republiky.

Rád bych také poděkoval členům ČVS za účast na konferencích pořádaných naší Radou v letech 2016 a 2019, za jejich zajímavé a poučné prezentace a také za přivítání našich členů na konferencích konaných v České republice.

Ještě jednou gratuluji našim kolegům k 50. výročí, přeji hodně úspěchů ve vašem snažení a dalším rozvoji naší spolupráce na cestě k úspěchu našich zemí.

SUMMARY

In this segment we bring our readers greetings from three foreign, yet very close friends of the CVS – the FIAV President Željko Heimer from Croatia, long-term contributor to our journal Vexilologie Alexander Basov from Belarus and the Chairman of the State Council of Heraldry at the Parliament of Georgia Mamuka Gongadze. Alexander Basov recounts his experience of coming into contact with the CVS and the ties he forged with local vexillologists. Due to a lack of similar content in the Eastern Bloc, the CVS journal Vexilologie provided him with a whole treasure-trove of flag news from around the world. He specifically mentions cooperation during the dissolution of the USSR, when he contributed large quantities of valuable vexillological content from the newly formed states. And finally, Mamuka Gongadze praises cooperation with the CVS including the attendance of members of the State Council of Heraldry at a meeting of the Czech parliamentary Subcommittee for Heraldry and Vexillology in 2012. He highlights the professionality and friendliness of the CVS, primarily of the Secretary for Congress Affairs Petr Exner who has aided both Mamuka Gongadze personally and the State Council of Heraldry in various endeavours.

VEXILOLOGICKÝ KLUB V ROCE 1972

Kdyby existovala tisková zpráva z 29. ledna 1972, asi by zněla takto:
Dne 29. ledna 1972 se sešlo deset zájemců o symboliku a historii vlajek a praporů v kulturním středisku v Praze na Žižkově. Po zprávě o činnosti přípravného výboru, kterou přednesl jeho předseda L. Mucha, byly nastíněny činnosti, kterými by se měl Vexilologický klub zabývat. J. Česák vysvětlil pojem a význam vexilologie, L.

Mucha nechal kolovat vexilologickou literaturu, kterou získal. Ostatní přítomní informovali o svém systému shromažďování informací o vlajkách. Poté účastníci zvolili výbor ve složení L. Mucha (předseda), A. Brožek (jednatel), J. Česák, J. Hlaváček, P. Hlaváček, Z. Svoboda (členové) a rozjeli se do svých domovů.

Protože však taková zpráva nebyla vydána, požádali jsme účastníky, aby po padesáti letech zavzpomínali na ustavující schůzi a připomněli ostatním, jak to tenkrát probíhalo.

Redakční rada

Když jsem v sobotu 29. ledna 1972 před třetí hodinou odpolední kráčel od zastávky tramvaje č. 9 zasněženou žižkovskou periferii do Kulturního střediska Na Chmelnici, tak mne ani nenapadlo, že téměř po padesáti letech bude ode mne budoucí redaktor zatím neexistujícího časopisu *Vexilologie* loudit osobní vzpomínku na založení Vexilologického klubu. V té době jsem pracoval ve Vojenském muzeu jako samostatný odborný pracovník a kromě jiného jsem měl na starosti i rozsáhlý fond praporů, vlajek a praporových stuh, který představoval největší sbírku vexilologického materiálu v Československu. Z budoucích členů klubu jsem osobně znal jen docenta Ludvíka Muchu a jeho obětavou spojku studenta Vysoké školy chemicko-technologické Aleše Brožka, s nimiž jsem se několikrát setkal v průběhu předcházejícího roku. A také jsme si dopisovali s Ing. Česákem o problematice vzniku československé státní vlajky, protože od roku 1968 jsem měl zásadní pochyby o běžně uváděném autorství J. Jareše.

Měl jsem tehdy jisté zkušenosti s pokusy o vznik specializovaných zájmových organizací. V roce 1968 jsme se ve Vojenském historickém ústavu totiž pokusili podchytit a organizovat nejen účastníky obou odbojů, ale i veškeré zájemce o vojenskou historii, včetně sběratelů různých militarií. Na jaře byl proto při Vojenském historickém ústavu poněkud velkoryse založen Klub přátel vojenské historie. Nemnoho pracovníků, kteří se měli věnovat organizaci a řízení mnoha různorodých sekcí, však nedokázalo provoz Klubu zvládnout. Následný posrpnový politický vývoj, kdy normalizační vedení KSČ, státu i armády nemělo nijaký zájem o sdružování občanů ve spolcích, na něž nemělo přímý vliv a dohled, přirozeně činnost Klubu ukončil. Měl jsem proto obavy, zda se nám podaří natolik specializovanou zájmovou organizaci vytvořit a hlavně za současných poměrů dosáhnout její legalizace. Znal jsem některé kolegy historiky a archiváře z různých vzájemně soupeřících heraldických a genealogických společností, stejně jako členy Společnosti přátel drobné plastiky, jimiž byli převážně sběratelé konkrétních artefaktů, a věděl, že tyto obdobně zaměřené spolky mají neustále potíže jak s publikováním svých poznatků, tak s vlastním provozem.

Na Chmelnici se nás tehdy, podle poznámky v diáři, sešlo z třiceti přihlášených

POZDRAV PREZIDENTA FIAV ČVS

Fédération internationale des associations vexillologiques
International Federation of Vexillological Associations
Office of the President

Zagreb, 14 February 2022

Dear Chairman of the Czech Vexillological Society and Czech vexillologists,

It is my honor to congratulate the Czech vexillological society on its 50th anniversary in the name of the International Federation of Vexillological Associations and in the name of vexillologists from around the world.

In the period when vexillology was in its formative years in the West, a single light joined in from the then Eastern Block. In the late 1971 a group of flag enthusiasts met in Prague and on 29 January 1972 the Vexillological Club was organized within the cultural center of the Prague 3 district. It wasn't always easy to explain to the all-supervising government the "suspicious" research of symbols and it certainly wasn't easy to exchange research materials with colleagues in the West. Still contacts were made and Czech vexillologist managed to attend International Congresses of Vexillology in the 1980s. It wasn't until changes in the 20th century divided Europe that Vexillological Club was able to be recognized within FIAV as an Honorary Affiliate in 1991, and it was admitted as a full member in 1993.

The Vexillological Club had major impact in popularization of vexillology in Czechia, but in other eastern European countries as well. Most notably, it had major influence on emerging vexillology in the Soviet Union in the early 1970s. The development of organized vexillology is testified by the fact that FIAV currently has three members from Czechia. It should be noted that there is no less than six currently regularly issued vexillological periodical in the Czech Republic, most of them being active for well over twenty years, with at least four others that were existing there previously. According to preliminary results of a research I'm conducting, the total production of Czech vexillological scholarly papers thus reaches well over 10.000 pages, making it the second largest vexillological national corps (for comparison, and in a rough estimate, USA has about twice as much, while United Kingdom and France, being next behind, having about the third of the Czech number each). This represents a wealth of which forefathers of vexillology in 1960s could have only dreamt of. It does not only cover the national or regional vexillology and it calls for vexillologists around the world to brush up their knowledge of Czech language. Moreover, I personally congratulate to the leadership of CVS to have been able to provide majority of these materials digitized from its web site available to vexillologists world-wide. The publications and research done by Czech vexillologists still resonate and are relevant today.

I wish the Czech Vexillological Society a happy jubilee and good fortune, perseverance, and many new successes to come: Keep studying those flags!

LTC Dr. Željko Heimer, LF, FF
FIAV President
Pazinska 50
HR-10110 Zagreb
Croatia
pres@fiav.org

POZVÁNKA NA PRVNÍ SCHŮZI VEXILOLOGICKÉHO KLUBU

VEXILOLOGICKÝ KLUB při Obvodním kulturním domě Praha 3, Kalininova 20

Praha, 18. ledna 1972

Vážení přátelé,

před časem jste se přihlásil(a) do vexilologického klubu při OKD v Praze 3, který má svým členům zpřístupnit poznávání a studium současných i historických vlajek a praporů. Přípravný výbor klubu byl ustaven koncem roku 1971 a nyní Vás zveme na první

plenární schůzi našeho zájmového kroužku.

Naše přátelské setkání se koná v sobotu 29. ledna 1972 v 15 hod. v učebně kulturního střediska Na Chmelnici, Koněvova tř. č. 217 (stanice el.dr.č.9 a 21 "Chmelnice") s tímto programem :

1. Zpráva o činnosti přípravného výboru (dr.L.Mucha)
2. Pojem a obsah vexilologie (ing.J.Česák)
3. Ukázka vexilologické dokumentace (J. Hlaváček)
4. Ukázky vexilologické literatury
5. Volba výboru vexilologického klubu

Přikládáme rovněž složenku na úhradu členského příspěvku pro rok 1972, který činí 20 Kčs. Příspěvek bude sloužit především k financování Vexilologického zpravodaje, jehož první číslo vyjde v 1. čtvrtletí tr. a bude obsahovat články z teorie vexilologie, informace o nových vlajkách, odpovědi na dotazy i zprávy o vexilologické literatuře.
Zpravodaj umožní zejména kontakt mezi pražskými a mimopražskými členy klubu, kterých je většina a kteří nebudou moci naše setkání navštěvovat.

Se srdečným pozdravem

Dr. Ludvík Mucha,
předseda příprav. výboru

4422/OKD 3 - 72

zájemců jen deset. Ze setkání jsem ale měl docela dobrý pocit, protože pan docent Mucha zvládl veškeré jednání s přehledem a zdálo se, že přítomní, nyní již členové klubu, jsou ochotní a schopní se průběžně podílet na jeho činnosti. Byl zvolen výbor, mám dojem, že někteří nepřítomní zájemci se písemně omluvili a předem se závazně přihlásili za členy. Již na této první schůzce jsme se shodli, že základem fungující organizace našeho typu je pravidelné vydávání časopisu, který členy spojuje a poskytuje jim informace. Tehdy jsem též doporučil průběžné stránkování našeho budoucího časopisu oproti samostatnému v každém čísle, což jsem zdůvodnil praktickým zjednodušením citací a přehledným odkazováním. V debatě jsem též zdůraznil, že další nezbytnou zásadou při naší vzájemné, převážně písemné a tištěné komunikaci, musí být dodržování jednotné terminologie. Jako právě zvolený člen výboru jsem proto slíbil, že do měsíce, přesněji do příští schůzky, připravím vexilologické názvosloví, což nebyl nijaký problém, protože jsem je běžně používal při zpracování jednotlivých předmětů ve svém muzejním fondu praporů a vlajek. Ujednocené názvosloví bylo ovšem třeba přehledně zformulovat a jednoduše nakreslit. Na příští schůzce 15. dubna jsem názvosloví předvedl, zdůvodnil, zodpověděl dotazy a připomínky, načež bylo názvosloví přijato jako závazné s tím, že členové klubu ho budou nejen sami používat, ale i všemožně na veřejnosti prosazovat. Šlo především o důsledné rozlišování pojmu vlajka a prapor.

Z celého zasedání jsem měl dobrý dojem, protože jsem si uvědomil, že na rozdíl od jiných obdobných, ale sběratelsky zaměřených spolků, naši členové nemají zájem o výměnu, nakupování a prodej hmotných artefaktů, ale výlučně se soustřeďují a věnují získávání co nejpodrobnějších a ověřených informací o vlajkách a praporech nejrůznějšího druhu a původu a jejich další předávání.

Do svých domovů jsme se v dobré náladě rozešli a rozjeli až kolem dvacáté hodiny, takže jsem byl doma dosti pokárán za pozdní příchod k večeři, jež na mne čekala v troubě.

Zbyšek Svoboda

Když jsem v r. 1971 mluvil s dr. Ludvíkem Muchou o jeho záměru založit klub zájemců o vlajky v tehdejší ČSSR, dostal jsem – jako tehdy ještě „Pražák“, tedy spíše student bydlící na jarovské koleji Vysoké školy ekonomické – nabídku, abych se zapojil do přípravných prací. Musel jsem ji bohužel odmítnout, protože jsem byl v posledním ročníku náročného studia oboru finance a úvěr, do kterého nám normalizační soudruzi na fakultě ještě kromě státních zkoušek prosadili dva nové předměty – politickou ekonomii socialismu a otázky ekonomické politiky strany. Takže jsem byl tak vytížen, že jsem státnice taktak stihl do konce školního roku 1970–1971, ale obhajoba diplomky mi již zbyla na podzim téhož roku a promoce

na leden 1972. Nejen, že jsem nemohl v září již nastoupit jednoroční prezenční vojenskou službu, ale navíc jsem musel opustit i Prahu, když jsem zahájil předepsanou vysokoškolskou praxi v n.p. Technolen v Lomnici nad Popelkou v Podkrkonoší.

Odtud jsem dr. Muchovi poslal i vyplněnou přihlášku do Vexilologického klubu při OKD Praha 3 z 1. září 1971 a čekal na věci příští. Protože jsem v Lomnici bydlel na podnikové svobodárně, kde doručení příp. korespondence nebylo vždy jisté, nechával jsem si veškerou poštu zasílat na adresu svých rodičů do Velkého Března u Ústí nad Labem. Tam také přišla pozvánka na první plenární schůzi klubu do kulturního střediska „Na Chmelnici" na tehdejší Koněvově třídě č. 217 na Praze 3 – Žižkově. Rodiče však dopis otevřeli pozdě, a tak mi termín schůze zavolali teprve dva dny před jejím konáním. Musel jsem tedy zrušit plánovanou cestu domů v pátek 28. ledna a následující sychravé ráno mezi poletujícími vločkami sněhu vyrazit v nevyhřátém osobním vlaku z Lomnice přes Starou Paku, Mladou Boleslav a Všetaty do Prahy. Neměl jsem moc času vyjednat si přespání na své koleji jen pár set metrů od kulturního střediska Chmelnice, protože mladší kolegové, kteří mi tam ještě zbyli, začali už zkouškové období nebo byli na víkendové návštěvě doma. Takže jsem se až do oběda toulal ve středu města kolem „Masaryčky", kde můj vlak svou cestu ukončil, dal si oblíbené bramboráky v bufetu v Hybernské ulici naproti nádraží a po 2. hodině odpolední vyjel od Bulhara devítkou nahoru na Žižkov. Jako „znalec" prostředí na Jarově jsem dorazil mezi prvními ještě půl hodiny před začátkem a pozdravil se s dr. Muchou, který bydlel v blízké ulici Pod lipami, a Alešem Brožkem, kterého jsem znal ze strahovských kolejí – jedinými účastníky schůze, které jsem poznal osobně. Sice jsem byl poněkud zklamán z malého počtu zúčastněných – bylo nás jen deset – a přikládal jsem to nevlídnému počasí, o to více však mě zaujaly přednášky Ing. Česáka (o vexilologii) a J. Hlaváčka (ukázky vexilologické dokumentace), jakož i prezentované vexilologické knížky, které jsem viděl poprvé v životě. Mezi zúčastněnými panovala družná a kolegiální atmosféra, která vyvrcholila v bohaté diskusi. Z té jsem se však musel kvůli časnému vlakovému spojení omluvit a již za tmy kolem 6. hodiny večerní se vracet zpátky do Lomnice.

Ještě ve vlaku jsem v zaplněném vagonu vyhrazeném kuřákům (jedině tam bylo teplo, což jsem, byť nekuřák, oceňoval) přemýšlel o mnoha zajímavých věcech, které jsem se o vlajkách a jejich sbírání právě dověděl. Vzpomínám si, že s odvoláním na svůj předčasný odchod ze schůze jsem o několik dní později napsal dr. Muchovi dopis s poněkud naivním návrhem na organizování pracovních skupin v rámci členstva klubu, které by se věnovaly jednotlivým geografickým oblastem; tak moc mne jednání schůze zasáhlo. Svůj slib dr. Muchovi pomoci při organizování práce klubu jsem však mohl splnit až po téměř dvou letech, když jsem se po roční prezenční službě v letech 1972–1973 v Českých Budějovicích a ukončení praxe v Technolenu

PREZENČNÍ LISTINA USTAVUJÍCÍ SCHŮZE VEXILOLOGICKÉHO KLUBU

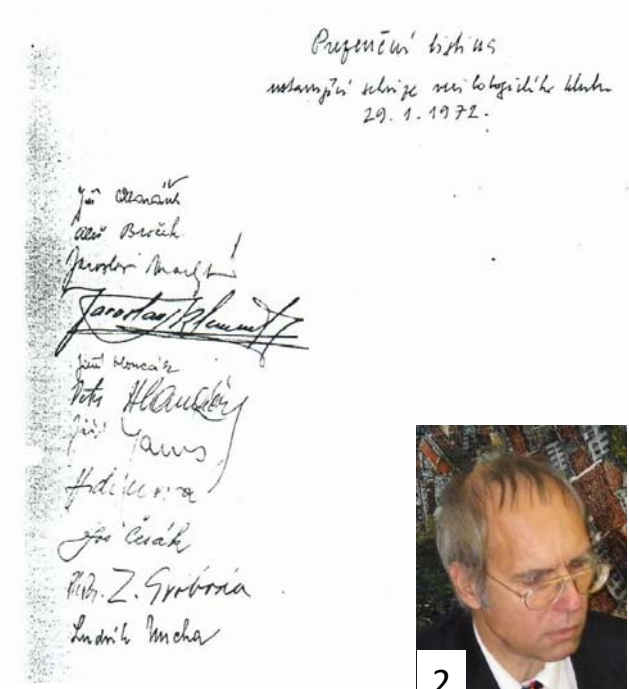
Prezenční listina
ustavující schůze vexilologického klubu
29. 1. 1972.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

1

2

3

4

5

6

7

foto pí. Hrdinové účastnící se ustavující schůze za OKD Praha 3 není k dispozici

8

9

10

11

ZÁPIS Z PLENÁRNÍHO ZASEDÁNÍ „KLUBU VEXILOLOGŮ“

Z á p i s z plenárního zasedání "Klubu vexilologů" dne 29.1.1972

Přítomni: pánové Aleš Brožek, ing. Josef Česák, Jiří Hlaváček, ing. Petr Hlaváček, Jiří Honcák, Jiří Januš, Jaroslav Klement, ing. Jaroslav Martykán, dr. Ludvík Mucha, dr. Zbyšek Svoboda, za OKD Praha 3 pí. Hrdinová

1. Dr. Mucha zahájil a vedl zasedání
   - seznámil přítomné o vzniku "Klubu vexilologů"
   - celkem se přihlásilo 30 členů
   - snaha KV pro budoucnost: pravidelně se scházet, vydávat Vexilologický zpravodaj, provést akci "Vlajky /prapory/ měst historických zemí", mimopražským zájemcům získávat literaturu o vlajkách
   - požádal všechny členy KV, aby poskytli seznam své publikační činnosti o vlajkách pro Zpravodaj
2. Ing. Česák vysvětlil pojem a význam vexilologie
3. Dr. Mucha ukázal svou literaturu o vlajkách /s poukazem na stát a vydavatele/ a podal stručný obsah knih
4. Všichni přítomní členové vysvětlili svůj systém sbírání vlajek a na co se chtějí zaměřit
5. Byl zvolen výbor KV v tomto složení:

předseda	dr. Ludvík Mucha	Praha 3, Pod lipami 58
jednatel	Aleš Brožek	Praha 6, 10. kolej na Strahově, 305. pokoj
členové	ing. Josef Česák	Praha 3, Buková 13
	Jiří Hlaváček	Praha 4, Lhotka Jílovská 429
	ing. Petr Hlaváček	Praha 1, U obecního dvora 7
	dr. Zbyšek Svoboda	Praha 2, Na Švihance 3

6. První schůze výboru bude v sobotu 4. března 1972 v 15 hodin v klubu OKD Praha 3 /definitivní datum a místo sdělí předseda členům výboru telefonicky/. V š i c h n i č l e n o v é mají na porady výboru přístup a budou vítáni.

Zapsal: Jiří Hlaváček

stal 10. prosince 1973 pracovníkem pražské obchodní společnosti Škodaexport a přestěhoval se do její ubytovny v Praze 10 – Záběhlicích. Začal jsem pravidelně docházet do schůzí výboru, kam jsem byl v květnu 1975 kooptován, a po Aleši Brožkovi jsem na čas převzal funkci tiskového referenta klubovního zpravodaje *Vexilologie*. To už by ale bylo na jiné vyprávění.

Jaroslav Martykán

Že už by to bylo tak strašně dávno? Je ale faktem, že mi to připadá jako v minulém životě. Z těch počátků Vexilologického klubu si už pamatuji velmi málo a moc si nepotrpím na povídání o své osobě. Proto se na mě nezlobte, že příspěvek neposílám. I když to byla krásná doba. Dobrodružstvím pro mne bylo především pátrání po nejstarších vexilologických objektech v historické literatuře. Nebýt výzvy, abych k příležitosti 60. výročí vzniku ČSR připravil článek o historických praporech, kterou jsem přijal od Jardy Martykána, neprožil bych ten krásný pocit objevování souvislostí. Dnes objevuji znovu, tentokrát v naprosto odlišném oboru. Provádím entomologické průzkumy Křivoklátska, vytvářím rozsáhlý katalog brouků této oblasti a spolupodílím se tak trochu na snahách o vytvoření národního parku.

Jiří Januš

Držím před sebou prezenční listinu, kterou náš pečlivý archivář nedávno naskenoval, aby originál byl chráněn pro další generace. Snažím se oživit vzpomínky na onu lednovou sobotu a příliš se mi to nedaří. Je pravda, že průběh řady vexilologických "premiér" se mi vryl do paměti. Nezapomenu tak na podzimní odpoledne roku 1970, kdy jsem na chodbě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy četl na dveřích jména pedagogických pracovníků a hledal jméno Ludvíka Muchy. Když jsem je našel na dveřích vybavených mléčným sklem, zaťukal jsem a čekal, zda dojde za dveřmi k nějakému pohybu. Byl jsem zvědav, zda osoba, jejíž jméno jsem znal z článků o nových vlajkách v časopise Lidé a země, pokud bude přítomna, si udělá na mne čas, protože jsem přišel předem neohlášen. Potěšilo mne proto, že L. Mucha přerušil činnost, které se v tu chvíli věnoval, a se zájmem začal listovat vexilologickými knihami, které jsem toho dne koupil v polském kulturním středisku na Václavském náměstí. Poté se sehnul pod židli, kde ležela desítky let jím užívaná aktovka, a vyňal z ní asi deset čísel časopisu The Flag Bulletin, které mu nedávno došly poštou. Po kratším rozhovoru jsme se dohodli na dalších schůzkách. Stal se prvním amatérským vexilologem, kterého jsem osobně poznal.

Podobně se mi vybavují některé detaily z návštěv u dvou vexilologů, kteří sice měli stejné příjmení, ale navzájem se do roku 1971 neznali. Tehdy jsem si už schůzky domlouval dopředu, abych nepřišel nevhod. Pamatuji si dlouhou cestu autobusem

do, tuším, Horních nebo Dolních Počernic, kde bydlel majitel sbírky kartiček s obrázky vlajek Jiří Hlaváček, a krátkou cestu na nynější Masarykovo nábřeží, kde tehdy bydlel Petr Hlaváček a jako pracovník zahraničního obchodu si dovezl z ciziny několik zajímavých vexilologických publikací. Poznal jsem i jejich manželky, které vytvořily příjemné prostředí během návštěvy a připravily bohaté občerstvení, jehož větší část skončila v žaludku studenta ze strahovské koleje žijícího zpočátku jen ze sociálního stipendia.

Za Jardou Martykánem jsem nemusel jet na jarovskou kolej, sám se za mnou stavil na strahovské koleji. A na setkání s Josefem Česákem jsem zavzpomínal nedávno při připomínce jeho nedožitých stých narozenin.

Prvního profesionálního vexilologa jsem navštívil až po mnoha měsících od první schůzky s L. Muchou. Bylo to nejen kvůli mému zájmu, ale i s úkolem zjistit, zda osoba, která se stará ve vojenském muzeu o prapory, bude mít zájem o spolupráci s amatéry. Zbyšek Svoboda tehdy měl pracovnu ještě v budově na Hradčanském náměstí a přijal mne poměrně chladně. Byl trochu rozladěn nepřesnostmi v textu o historii naší vlajky, který před schůzkou vyšel z pera J. Česáka, rovněž amatérského vexilologa jako většina z nás. Z. Svoboda se zajímal o to, které vexilology jsem navštívil. Ani jména vexilologů Hlaváčků na něho neudělala dojem, a teprve když jsem zmínil L. Muchu a jeho akademickou funkci, přeci jen se jeho odtažité chování změnilo. Nakonec jsem odcházel docela spokojený. Ukázal mi nádherný výhled ze své pracovny na Malou Stranu, o který přišel, když se v roce 1980 přesunul do hlavní muzejní budovy na Vítkově, a vyprovodil mne k vrátnici.

Každopádně jsem měl na ustavující schůzi na Chmelnici před ostatními výhodu, že jsem řadu z nich znal a mohl si s nimi bez ostychů začít po příchodu povídat. Předpokládám, že se účastníci podepisovali na prezenční listinu v tom pořadí, jak dorazili. Na místě konání schůze jsem tak byl spolu s Jiřím Hlaváčkem, Jaroslavem Martykánem a Jaroslavem Klementem mezi prvními. Oba Jaroslavové to měli z nás všech do Prahy nejdál. Jaroslav Klement tehdy bydlel v Plzni. Byl aktivním funkcionářem v esperantském svazu a je možné, že spojil cestu do Prahy i s jednáním na pražském ústředí. Já sice měl trvalé bydliště v Ústí nad Labem, ale většinu víkendů jsem zůstával na strahovské koleji. Předpokládám, že jsem ten den sjel trolejbusem ze Strahova k "Tanku" a dále pokračoval tramvají devítkou na Chmelnici.

Další podpisy na prezenční listině patřily Jiřímu Honcákovi, který asi tehdy také ještě studoval v Praze, Petru Hlaváčkovi a Jiřímu Janušovi. S Jirkou Janušem jsem si pravidelně dopisoval od února 1971, když mi jeho adresu poskytl Josef Česák. Žil ve Velké Dobré u Kladna, byl však v té době na vojně ve Strašicích, a měl tak čas na psaní dlouhých dopisů bohatých na vexilologické faktografické informace.

Na prezenční listině najdeme podpis Libuše Hrdinové. Pracovala v Obvodním

kulturním domě v Praze 3 a starala se o kluby. Byla to příjemná dáma. Později jsem se na ni obracel jako jednatel a vždy ochotně zařídila to, co jsem potřeboval. Mohlo jí být tak mezi 30 až 40 lety, takže možná ještě žije, ale současnou její adresu se mi nepodařilo najít.

Mezi posledními dorazil Josef Česák a Zbyšek Svoboda. Pro oba byly příchody těsně před začátkem schůzí či v jejich průběhu typické i v dalších letech. Úplně na konci prezenční listiny je jméno Ludvíka Muchy. Nejsem si jist, zda do učebny vstoupil až kolem 15. hodiny. Je možné, že přišel dříve a hned se připravoval na řízení schůze. Podepsal se, až když se schůze chýlila ke konci. Na papír s podpisy současně dopsal svým mimořádně úhledným rukopisem slova "Prezenční listina ustavující schůze Vexilologického klubu 29.1.1972".

Určitě nikoho při odchodu z učebny kulturního střediska nenapadlo, že společnost, která se právě ustavila, bude existovat i po půl století…

Aleš Brožek

Zamyslet se nad půlstoletím, jež nás dělí od vzniku Vexilologického klubu, byla prosba, kterou mi zaslal Ing. Aleš Brožek, jeden ze zakládajících členů a dlouholetý člen vedení tohoto klubu. Půlstoletí je relativní pojem, je to doba někdy krátká, někdy dlouhá, podle perspektivy pohledu.

Čas utíká, a tak se mi ani nechce věřit, že je tomu již opravdu 50 let, co jsem se jako student gymnázia zúčastnil 29. ledna 1972 ustavující schůze Vexilologického klubu v jedné z kluboven OKD Praha 3 Na Chmelnici. Patřil jsem mezi pražské účastníky a zřejmě jsem byl i nejmladším. Na začátku tohoto setkání mne svazoval respekt, když jsem se setkal s osobnostmi zakládajícími Vexilologický klub – jako byl například Dr. Ludvík Mucha a Dr. Zbyšek Svoboda. Na druhou stranu jsem byl rád, že se konečně setkávám s lidmi zajímajícími se o stejnou oblast – tedy pomocnou vědu historickou, vexilologii.

Můj zájem o vexilologii vznikal postupně, asi jako i u mnohých přes heraldiku a historii. Informace o vlajkách nebylo tehdy vůbec jednoduché najít, vlastně je bylo možné získávat jen útržkovitě. Dostupných odborných nebo populárních publikací bylo velmi málo, pokud jsem objevil nějaké kartotéční lístky knih v knihovně v Klementinu, nejen že nebylo vždy snadné si je vypůjčit, ale někdy se již ve skladu ani nenacházely. Občas se objevily informace v časopisech o vlajkách nově vznikajících států - 60. a 70. léta s sebou přinesla rozmach i různorodost vexilologické tvorby a návrhů po celém světě. Ale tehdy jsem neměl příliš možností svůj zájem skutečně prohlubovat a získávat nové informace a ani jsem neznal nikoho, kdo by se touto tematikou zabýval.

Mým dodnes nezapomenutelným zážitkem byla návštěva Světové poštovní výstavy Praga 1968 v tehdejší uvolněné atmosféře. Vstup na tuto Světovou výstavu byl

od brány až k Průmyslovému paláci pražského výstaviště vyzdoben řadou stožárů s vlajkami 150 států a zemí světa zastoupených na výstavě jejich poštovními správami. Již tehdy jsem byl unesen krásou a různorodostí státních a národních vlajek. Chtěl jsem se ale také dozvědět víc o jejich vzniku, symbolice a historii a vývoji těchto státních a národních symbolů. V době analogové, kdy se nám o internetu, wikipedii apod. ještě ani nesnilo, to nebylo tak snadné.

A tak se založení VK pro mne stalo příležitostí navázat osobní kontakt s lidmi, které spojoval tentýž zájem a s nimiž jsem si mohl vyměňovat informace a poznatky. Spolková činnost byla pro mne také něčím zcela novým. Vexilologický klub byl vlastně první organizací tohoto druhu v tehdejší střední a východní Evropě, VK i jeho členové pak postupně navázali kontakt s vexilology a obdobnými organizacemi i v zahraničí.

V tehdejší době s omezenými možnostmi se stalo pravidelné vydávání vexilologického zpravodaje s aktuálními informacemi a postupně i s velmi fundovanými příspěvky z historie jednotlivých oblastí vexilologie velmi cenným krokem k informování jak vexilologických odborníků, tak i laiků. Zpravodaj získal brzy kvalitní grafickou úroveň mimo jiné také zásluhou předčasně zesnulého Ing. Michaela Kroupy, jeho perfektní kartotéku vlastnoručně malovaných karet s vlajkami jsem obdivoval. Tehdy byl nesnadný přístup k odborné literatuře kompenzován i možným studiem publikací knihovny Vexilologického klubu a jeho členů.

Od roku 1973 jsem studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium mne časově velmi zaneprázdňovalo, nebyl jsem aktivním členem klubu, ale snažil jsem se zůstat v úzkém kontaktu, sledoval jsem jeho vývoj a především jsem netrpělivě očekával každé nové číslo *Vexilologie* s novými informacemi.

Jednou velmi důležitou událostí, kterou si dodnes dobře vybavuji, byl proces návrhu a výběru vlajky Vexilologického klubu na počátku roku 1976. Shromáždilo se velké množství návrhů – mezi nimi bylo i několik mých. Vybrán byl návrh Dr. Zbyška Svobody, vycházející formou a barvami z československé vlajky. Tento výrazný symbol se stal nejen klubovou vlajkou, ale i symbolem československých vexilologů. Tato vlajka reprezentuje Českou vexilologickou společnost ostatně i dnes.

Můj osobní vývoj a peripetie mého života mne nakonec dovedly k tomu, že jsem v 80. letech odešel do ciziny, do tehdejšího Západního Německa. Naskytla se mi tím možnost profesně se uplatnit a věnovat se i mým dalším zájmům. Procestoval jsem řadu států světa, přičemž bylo pro mne zajímavé srovnávat různorodý přístup a vztah k používání vlajek v jednotlivých zemích - např. ve Švýcarsku a USA hrdost na vlastní vlajky a jejich užívání při všech možných příležitostech; i v Británii, Skotsku, Dánsku, Nizozemí či Francii rovněž časté prezentování národního symbolu. Naproti tomu v Německu i po znovusjednocení převládal spíše ambivalentní postoj k německé

ČESTNÉ FUNKCE ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

čestný předseda ČVS

Ludvík Mucha

Jaroslav Martykán

čestní členové ČVS

Josef Česák

Ludvík Mucha

Zbyšek Svoboda

GRATULANTI

Željko Heimer

prezident FIAV

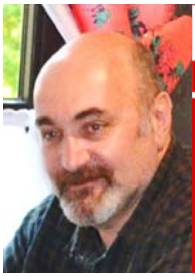

Mamuka Gongadze

předseda Státní heraldické rady při Parlamentu Gruzie

Alexander N. Basov

běloruský vexilolog

50. VÝROČÍ ČVS – 29. ledna 2022

Členové ČVS před budovou, kde byla ČVS dne 29. ledna 1972 ustavena.
(Aleš Brožek, Jaroslav Martykán, Jan Vereščák, Josef Hubka, Petr Holas, Ladislav Hnát, Petr Exner a Pavel Fojtík

ČESKÉ NÁRODNÍ VEXILOLOGICKÉ KONGRESY

1ČNVK 1996 Hradec Králové

Whitney Smith (US), Ludvík Mucha, Petr Exner, Fojtík

Gerd Vehres (DE), Andrzej Beblowski (PL), Pavel Jacek Skorupski (PL),

2ČNVK 2000 Ústí nad Labem

Drahoslav Sivera (SK), Falko Schmidt (DE), Eva Turek (SE), Roman Klimeš (DE), Aleš Brožek

Zbyšek Svoboda, Aleš Brožek, Petr Holas, Ludvík Mucha, Andreas Herzfeld (DE)

3ČNVK 2004 Plzeň

Karel Černý, Josef Hubka, Pavel Fojtík, Milan Týma, Petr Holas, Vladimír Erban, Jaroslav Martykán, Jiří Tenora (DE), Viktor Lomancov (RU)

Kevin Harrington (CA), Alfred Znamierowski (PL), Jiří Tenora (DE)

národní vlajce. To se výrazně změnilo až během světového fotbalového mistrovství v roce 2006. Tzv. Sommermärchen, byla doba, kdy se Němci ve velké většině veřejně přihlásili ke svým národním barvám a německé vlajky spolu s vlajkami mnoha dalších zemí ovládly uvolněnou letní atmosféru té doby. Získal jsem možnost rozšiřovat si informace vexilologického charakteru, objevit a shromáždit množství literatury a také si založit vlastní vexilologickou knihovnu, ta se léty nebývale rozrostla.

Můj kontakt s VK neskončil, i nadále jsem sledoval jeho vývoj. Po změně politických poměrů doma jsem se znovu stal jeho členem. I nadále jsem čtenářem *Vexilologie* i ostatních publikací VK a ČVS, sleduji i digitalizované informace publikované na internetu členy ČVS.

S obdivem a respektem oceňuji práci a angažmá členů Vexilologického klubu, a to jak těch nových a mladších, tak těch, kteří tuto práci vykonávají již po dobu neuvěřitelných padesáti let a kteří již stáli u vzniku Vexilologického klubu, jako jsou Ing. Aleš Brožek, Dr. Zbyšek Svoboda, Ing. Jaroslav Martykán, Ing. Pavel Fojtík, tedy členové, které jsem měl možnost poznat osobně.

Padesát let existence VK a ČVS dokazuje, že to byla přínosná doba. Doufám a věřím, že se česká vexilologie bude i nadále úspěšně vyvíjet a k práci ČVS se připojí další zájemci o tento zajímavý obor.

Jiří Honcák

SUMMARY

Five founding members of the CVS have kindly offered to share their testimonies to the founding of the society, at the time known as the Vexillological Club (VC). Zbyšek Svoboda recounts his experience from the founding meeting and his initial scepticism to the viability of the planned club due to prior experiences with similar endeavours in other fields, which were hampered both by a lack of effort of their members or for political reasons. However, at the VC meeting he encountered both willingness and passion from other soon-to-be members, and he left in an optimistic mood. Jaroslav Martykán mentions his initial troubles (studies and military service) which lead to delayed membership in the Board of the VC. He barely had time to visit the first meeting of the club and though he had to leave early, he describes the atmosphere as collegial and the meeting as highly informative. In his short segment Jiří Januš talks about his excitement of delving into the research of the oldest vexillological objects, which he compiled for the VC on the 60th anniversary of the founding of Czechoslovakia. Aleš Brožek, the CVS's current Vice-Chairman recounts his travels as a young university student, visiting potential members of the soon-to-be VC in and around Prague. The first meeting, which lasted late into the night, thus brought together complete novices in the field

alongside those well versed in flags from their studies and employment. Finally, Jiří Honcák, at the time a high school student and thus the youngest attendee of the VC founding meeting, reminisces about how he came to study flags, a particular memory being the flag display at the Praga 1968 - world stamp exhibition in Prague. The founding of the VC and the subsequent release of its journal Vexilologie *thus provided him with access to flag knowledge which was hard to obtain at the time. His experience with vexillology continued even after emigrating to West Germany and upon the return of democracy to Czechoslovakia he once again resumed his CVS membership.*

Jan Vereščák

HISTORIE VLAJKY VEXILOLOGICKÉHO KLUBU A ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

Vznik klubové vlajky autenticky popsal ve zpravodaji *Vexilologie* č. 20 v září 1976 sám její autor pan PhDr. Zbyšek Svoboda a později ještě v čísle 123, které bylo věnované 30. výročí založení Vexilologického klubu.

Je zajímavé, že o svém základním symbolu – totiž o vlajce – rozhodli tehdy ještě českoslovenští vexilologové až se čtyřletým odstupem od založení svého klubu. Otec české vexilologie Ing. Josef Česák ve svém návrhu „klubovní vlaječky" celkem předvídatelně uvedl: *„Má-li svou vlajku každý sportovní klub, bylo by paradoxní, kdyby ji neměl klub, jehož členové se zabývají studiem vlajek. Všechny vexilologické společnosti na světě také skutečně své vlajky mají. Snahu výboru zvolit pro náš klub vhodnou vlajku, která by nás v budoucnu reprezentovala na mezinárodních vexilologických kongresech, nelze tudíž prohlašovat za dětinskost."*

V sedmnáctém čísle *Vexilologie* z prosince 1975 byla uveřejněna výzva členům, aby se zúčastnili konkurzu na tvorbu klubové vlajky. O volbě nejlepšího návrhu pak mělo rozhodnout plénum výroční členské schůze.

Přestože se o vytvoření klubové vlajky na výborových schůzích hovořilo několikrát, první zmínku o iniciování jejího vzniku lze nalézt až v zápisu z výborové schůze ze dne 8. listopadu 1975, na které výbor projednával zprávu o konkurzu na vlajku Vexilologického klubu. V dalším zápisu ze dne 6. prosince 1975 je poznamenáno, že Ing. Martykán předložil výboru návrh vlajky a odznaku VK. To je však ze zápisů z výborových schůzí o předkladatelích návrhů a tvorbě klubové vlajky vše.

Podle v archivu ČVS dochovaných skic a náčrtů se však výboru VK sešla celá řada návrhů (PhDr. Svoboda jich ve *Vexilologii* č. 123 uvádí dokonce 36). Hlasování na výroční členské schůzi bylo dvoukolové a tajné. Patnáct nejúspěšnějších soutěžních návrhů bylo pořadově seřazeno a očíslováno. Takto jsou uloženy v archivu společnosti, a tak je možné si je i po letech prohlédnout a připomenout (návrhy jsou

Andrij Grečylo (UA), Josef Hubka, Jaroslav Martykán, Viktor Lomancov (RU)

Kevin Harrington (CA), Petr Holas, Michel Lupant (BE), Jiří Tenora (DE)

4ČNVK 2008 Přibyslav

Michel Lupand (BE), Alfred Znamierowski (PL)

Alexandru Mandru (RO), Josef Hubka,

5ČNVK 2012 Liberec

Jan Vereščák, Alfred Znamierowski (PL)

Jaroslav Martykán, Jörg Majewski (DE), Alfred Znamierowski (PL), Viktor Lomancev (RU), Petr Exner

6ČNVK 2016 Ústí nad Orlicí

Jaroslav Martykán, Mamuka Gongadze (GE), Viktoria Sarjveladze (GE), Michel Lupant (BE), Petr Exner

Zdeněk Velebný, Hana Velebná, Petr Holas

7ČNVK 2020 Frýdek-Místek

Željko Heimer (HR)

Aleš Brožek, Ladislav Hnát, Daniel Balhar, Karel Müller

Vladimír Liščák, Jindřich Žaludek, Petr Exner, Kryštof Huk, Petr Holas, Daniel Balhar, Josef Hubka

Petr Holas, Petr Exner, Jaroslav Martykán, Aleš Brožek, Kryštof Huk, Petr Exner jr.

přetištěny na obálce čísla – pozn. redakce).

Z dochovaných archivních materiálů bylo možno vystopovat následující tvůrce a předkladatele: návrhy č. 1 a 3 předložil PhDr. Zbyšek Svoboda, č. 2 a 4 Jiří Honcák, č. 5, 6 a 7 Mgr. Pavel Fojtík, č. 8 a 9 Ing. Michael Kroupa, č. 10 Jan Miller, č. 11 Ing. Andrzej Beblowski, č. 12 Ing. Jaroslav Martykán, č. 13 Ing. Josef Česák, č. 14 M. Lisický a č. 15 Ing. Jan Kuchař. Tvůrcem vítězného návrhu vlajky se stal PhDr. Zbyšek Svoboda. Datem schválení a přijetí vlajky VK (a tedy i ČVS) je 6. březen 1976.

Slovní popis: *„Vlajka v poměru 2:3, červený list s bílým klínem u žerďové části sahajícím hrotem do poloviny vlajícího lemu, přes který je u žerďové části položen modrý klín sahající hrotem do poloviny listu."*

Další poznámka je pak z 5. června 1976, kdy v bodě 3 zápisu z výborové schůze VK je poznamenáno: *„Materiál o volbě klubovní vlajky předal dr. Svobodovi P. Fojtík."*

Červnový výbor roku 1976 dále uložil PhDr. Svobodovi projednat konkrétní podmínky výroby vlajky Vexilologického klubu s podnikem Sítotisk. V zápisu ze dne 2. října téhož roku Jiří Honcák zapsal, že *„Vexilologický klub objedná u Tělovýchovné jednoty Uhelné sklady Praha … 65 ks látkových klubovních vlajek à 15,- Kčs"*. Vlajky Vexilologického klubu pak byly dodány skutečně v počtu 65 ks dle dodacího listu TJ Uhelné sklady ze 14. 12. 1976.

Když v dubnu 2005 rozhodla 34. výroční členská schůze Vexilologického klubu o jeho přejmenování na Českou vexilologickou společnost, ponechala si ČVS i svou původní klubovou vlajku jako svůj základní symbol. Novinkou z poslední doby se stalo zavedení vlajek členů výboru, revizora, čestného člena a čestného předsedy, které byly oficiálně představeny na 50. výroční členské schůzi a jejichž vyobrazení naleznete na obálce *Vexilologie* č. 201 ze září loňského roku.

SUMMARY

The CVS Archivist Jan Vereščák discusses his findings from the CVS archive regarding the selection and production of the society's flag. The flag was adopted four years after the founding of the Vexillological Club. The "father of Czech vexillology" Ing. Josef Česák wrote at the time that it would be paradoxical if a society seeking to study flags lacked a flag of its own. A whole series of proposals was made of which several are presented on the cover of this issue, but victory went to the design by PhDr. Zbyšek Svoboda, which was retained even after the fall of the communist regime and remains the CVS flag until today. The society's flag repertoire was expanded with flags for the CVS board, honorary members and honorary chairman, publicly presented at the jubilee 50th Annual Membership Meeting. They can be found on the cover of last year's Vexilologie *no. 201.*

Petr Exner – Jaroslav Martykán

DVACET LET S VEXILOKONTAKTEM

Poté, co byla r. 1972 založena Česká vexilologická společnost, resp. tehdejší Vexilologický klub, jedním z jejích hlavních cílů bylo vydávat interní zpravodaj, který by spojoval všechny členy společnosti a současně jim předával novinky ze světa vexilologie dostupné jeho vydavatelům. Protože naši „otcové zakladatelé" udržovali bohatou korespondenci s několika významnými zahraničními vexilology, dostávalo se nám celkem dost aktuálních informací, se kterými jsme chtěli seznámit naše členy a čtenáře takového zpravodaje. Vzhledem k tomu, že naši společnost dobře přijímali kolegové na Západě (byli jsme první a dlouho jedinou vexilologickou organizací ve východní Evropě), stal se zakrátko náš zpravodaj důležitým prostředkem výměny s partnerskými organizacemi. Vedle naší soukromé korespondence se obdobné zahraniční tiskoviny z USA, Velké Británie, Nizozemska, Francie a dalších evropských zemí staly mimořádně cenným zdrojem vědomostí o vexilologii obecně, ale zejména o novinkách mezi státními vlajkami z celého světa. A my jsme byli šťastni, že máme možnost vyměňovat tyto důležité časopisy za náš zpravodaj nazvaný *Vexilologie*.

Samozřejmě jsme si byli vědomi, že zpravodaj psaný výhradně v češtině se nemůže stát adekvátním zdrojem informací pro naše zahraniční přátele. A to přesto, že přinášel mnoho unikátních vexilologických článků z Československa a ostatních zemí východní a střední Evropy, protože řada vexilologů z Polska, Sovětského svazu, Bulharska nebo východního Německa patřila k našim zahraničním spolupracovníkům. Proto jsme byli poněkud překvapeni kladnou reakcí na naše články ze strany kolegů na Západě, kteří se na nás obraceli se žádostmi o sdělení více podrobností k tématům, která je v našich článcích zaujala. Mnozí z nich dokonce vyzývali k dvojjazyčnému vydávání *Vexilologie* v češtině a angličtině. Náš redaktor samozřejmě nabízel od samého počátku možnost překladu jednotlivých článků, které si naši přátelé vyberou, do angličtiny nebo němčiny, ale takovým výzvám jsme nebyli schopni vyhovět. Nehledě na finanční a technické překážky s dvojjazyčným vydáváním zpravodaje spojené, za socialismu nebyly ani politické podmínky pro takové zdokonalení zpravodaje. Tehdejší Vexilologický klub byl organizačně podřízen a ekonomicky podporován Obvodním kulturním domem Prahy 3, který musel kontrolovat obsah našeho zpravodaje a účel, pro který byl vydáván. Dokonce i členství osob z jiných československých měst a obcí mimo Prahu a přítomnost občanů ze socialistických zemí mezi členy klubu byly považovány za velký ústupek, který nám komunistický režim prokázal. Oficiální kontakty na Západ se nepřipouštěly, i když snad byly samosprávou Prahy 3 tolerovány, když nás za ně ocenila. Proto nebylo ani možné přidávat za články ve *Vexilologii* nějaké shrnutí obsahu v angličtině, natož vydávat zpravodaj současně v češtině a angličtině.

Až sametová revoluce v r. 1989 otevřela dveře všem změnám a vylepšením, o kterých jsme snili po mnoho let. Avšak již bylo napsáno mnoho cenných a důležitých článků v letech, kdy jsme existovali odloučeně od našich čtenářů v cizině. To byl důvod, že jsme okamžitě začali praktikovat doplňování každého významného článku otištěného ve *Vexilologii* anglickým resumé. A pokud jde o dříve publikované články, rozhodli jsme se kompletně přeložit do angličtiny ty důležité z nich, vážící se k určitému společnému tématu, a znovu je vydat v samostatné publikaci. A tak r. 1997 světlo světa spatřil první speciální výtisk VEXILOKONTAKTU, jediné publikace vedle naší *Vexilologie* vydávané ČVS. Při příležitosti 25. výročí založení naší společnosti jsme začali vydávat tuto ročenku, určenou výhradně našim zahraničním přátelům. Od r. 1997 až do r. 2018 jsme tak nabízeli tuto publikaci každý rok bez přerušení po celých dvaadvacet let. Je to skutečně dost, abychom uvolnili místo svým následovníkům, budou-li si přát zpřístupnit výsledky svého vexilologického bádání našim přátelům ve světě svou vlastní cestou.

Vyšlo jako předmluva k poslednímu vydání Vexilokontaktu „Czech National Symbols" při příležitosti 100. výročí vzniku Československa v r. 2018.

SUMMARY

One of the major reasons for the founding of the Vexillology Club (VC) in 1972 was to provide a form of distributing information among its members through our journal Vexilologie. But soon enough the journal found a new use – it became a valuable article for exchange with other vexillologists and vexillological societies around the world. Over the years we received many requests to provide English translations of the journal for readers to the west of the Iron Curtain. However, political oversight by the communist regime did not allow for this (in fact it was already viewed as a great concession that we were able to distribute the journal beyond our own borders). As such we had to wait until the fall of the regime to begin to realise our multilingual ideas. To catch up with all the Czech-language articles which were published in years prior to the revolution, the VC began issuing an English-language publication called Vexilokontakt, which provided our foreign friends with translations of articles we considered of great interest or importance in retrospect.

RŮZNÉ

VEXILOLOGIE V „NOVÉM"

Ti z našich čtenářů, kteří čtou *Vexilologii* doslova od začátku do konce (včetně tiráže) si možná již všimli změn ve složení redakční rady i na pozici výkonného re-

daktora. Oba tyto posty jsou od minulého čísla spojeny s mým jménem, rád bych tedy využil této příležitosti k poděkování svým předchůdcům.

Ing. Aleš Brožek zastával pozicí výkonného redaktora s osmiletou přestávkou prakticky celé půlstoletí našeho zpravodaje. Ing. Jaroslav Martykán byl předsedou redakční rady v letech 2008–2020 (čísla 150–197) a výkonným redaktorem v letech 1975–1983 (čísla 16–50). Až do poloviny roku 2021 (do čísla 200 včetně) pak osobně zajišťoval distribuci našeho zpravodaje. Tuto činnost po něm převzal náš jednatel Kryštof Huk.

Oběma pánům ze srdce děkuji za veškerý čas, který našemu zpravodaji věnovali a doufám, že se mi podaří udržet jeho dosavadní vysokou úroveň, aby ještě mnoho let zůstali věrnými čtenáři, protože o ty jde v prvé řadě!

Petr Holas

JUBILEA

Svého významného jubilea nedosáhla letos jen naše společnost, ale na významné životní milníky se připravují i někteří její členové. Čerstvými šedesátníky se stanou kolegové Radek Horký a Jiří Kolda. Mezi dalšími jubilanty jsou Štěpán Butta, Miroslav Doležal a Vladimír Sojka (65 let), Aleš Brožek a Jindřich Žofka (70 let) a Robert Branberger (75 let). Rovnou devadesátku by měli oslavit dokonce tři členové naší společnosti – Josef Hrdý, Zdeněk Jelínek a Zbyšek Svoboda. K jejich výročím jim gratulujeme a přejeme především hodně zdraví, životního elánu a uspokojení z ušlechtilého koníčka.

Výbor ČVS.

ERRATUM

V minulém čísle *Vexilologie* vypadla na straně 4095 nahoře část nadpisu vyobrazených ilustrací. Správný text měl znít: SKYE (SKOTSKO, VB) a CHANTY-MANSIJSKÝ AO (RUSKÁ FEDERACE). Autorovi článků i čtenářům se omlouvám. Děkuji za pochopení.

Výkonný redaktor

VEXILOLOGIE Č. 203, BŘEZEN 2022

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, Z. S.

ISSN: 1211-2615

Adresa: Ing. Petr Holas,
Psárská 1347/1, 141 00 Praha 4 - Michle
E-mail: info@vexilologie.cz
Web: www.vexilologie.cz
Výkonný redaktor: Ing. Petr Holas
Redakční rada: Ing. Aleš Brožek,
Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,
Ing. Petr Holas (předseda), Josef Hubka,
Kryštof Huk, PhDr. Zbyšek Svoboda,
Ing. Jan Vereščák
Grafická úprava: Karel Kolman
Výtvarná spolupráce: Ing. Petr Exner
Anglické překlady: Kryštof Huk

VEXILOLOGIE No. 203, MARCH 2022

Journal of the Czech Vexillological Society
Address: Ing. Petr Holas,
Psárská 1347/1, CZ-141 00 Praha 4 - Michle

OBSAH

Željko Heimer
Pozdrav prezidenta FIAV České vexilologické společnosti 4103

Zdravice Alexandra Basova 4104

Zdravice Mamuky Gongadzeho 4104

Vexilologický klub v roce 1972 4105

Jan Vereščák
Historie vlajky Vexilologického klubu
a České vexilologické společnosti 4120

Petr Exner – Jaroslav Martykán
Dvacet let s Vexilokontaktem 4124

Různé 4125

Vexilologie v „novém" 4125

Jubilea 4126

Erratum 4126

CONTENTS

Željko Heimer
Greetings from the FIAV president
to the Czech Vexillological Society 4103

Greetings from Alexander Basov 4104

Greetings from Mamuka Gongadze 4104

Vexillological Club in 1972 4105

Jan Vereščák
History of the Flag of the Vexillological Club
and the Czech Vexillological Society 4120

Petr Exner – Jaroslav Martykán
Twenty years with Vexilokontakt 4124

Varia 4125

„New" Vexilologie 4125

Jubilants 4126

Erratum 4126